Naleving artikelen 185a en 213a Gemeentewet

Rapport

Quickscan over de naleving van twee wettelijke verplichtingen

Onderzoek van de Rekenkamer in Midden-Brabant (RMB)
voor de gemeenteraden van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand

Vastgesteld: 28 augustus 2026

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 3
2. Leeswijzer 3
3. Verantwoording van het onderzoek 3
4. Samenvatting: van bevindingen naar conclusies 5
5. Toelichting op de conclusies van de RMB 6
6. Implicaties voor de rol van de gemeenteraad 7
7. Aanbevelingen 8
8. Bestuurlijke reacties 9
9. Nawoord rekenkamer 12
Bijlage: Nota van bevindingen 12

1. Inleiding

De Rekenkamer in Midden-Brabant (RMB) heeft in het eerste kwartaal van 2026 een quickscan laten uitvoeren naar de naleving van twee artikelen uit de Gemeentewet door de colleges van burgemeester en wethouders van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand. Het gaat om:

- **Artikel 185a Gemeentewet** (in werking sinds 1 januari 2023): de verplichting voor het college om de raad jaarlijks een overzicht te zenden van de aan het college gerichte rekenkameraanbevelingen, voorzien van het collegestandpunt en de wijze van opvolging. Doel: versterking van de doorwerking van rekenkameronderzoek en ondersteuning van de controlerende rol van de raad.
- **Artikel 213a Gemeentewet**: de verplichting voor het college tot periodiek intern onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Doel: versterking van het lerend vermogen, verbetering van beleid en uitvoering, en ondersteuning van de informatiepositie van de raad. Het 213a-onderzoek is, naast de accountantscontrole en het rekenkameronderzoek, een aanvullende informatiebron voor de raad.

2. Leeswijzer

§1 schetst de aanleiding van het onderzoek. §3 bevat de verantwoording van het onderzoek: doelstelling, hoofdvraag, aanpak, afbakening, timing, de inrichting van het bestuurlijk wederhoor en een tijdlijn van het onderzoeksproces. §4 geeft per wetsartikel eerst de bevindingen in vogelvlucht, telkens gevolgd door de conclusie van de RMB. §5 geeft een toelichting op de conclusies van de RMB. §6 bespreekt de implicaties voor de rol van de gemeenteraad, waarna in §7 de aanbevelingen van de RMB worden gepresenteerd. §8 bevat de bestuurlijke reacties die de RMB in het kader van het bestuurlijk wederhoor heeft ontvangen; deze zijn integraal opgenomen. §9 bevat het nawoord van de rekenkamer. De Nota van bevindingen is als separate bijlage bij dit rapport gevoegd.

3. Verantwoording van het onderzoek

De RMB heeft de onderzoeksopzet op 4 december 2025 gedeeld met de gemeenteraden van de vier RMB-gemeenten. Deze onderzoeksopzet plaatst de quickscan in een breder verband; de kern is hieronder samengevat, gevolgd door een tijdlijn van het doorlopen onderzoeksproces.

Doelstelling

Met deze quickscan geeft de RMB de gemeenteraden van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand een compact maar volledig beeld van de naleving van twee wettelijke verplichtingen die beide de controlerende rol van de raad dienen. De RMB heeft daartoe drie hoofddoelen geformuleerd:

- toetsen of de colleges van B&W van de vier RMB-gemeenten voldoen aan beide wettelijke verplichtingen;
- beoordelen of de wijze waarop dat gebeurt voldoende concreet en navolgbaar is — een rapportage kan formeel voldoen en toch te weinig houvast bieden;
- vaststellen of beide instrumenten de gemeenteraad voldoende handvatten bieden voor de controlerende rol.

Hoofdvraag

In welke mate voldoen de colleges van B&W van de gemeenten Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand aan de wettelijke verplichtingen van de artikelen 185a en 213a Gemeentewet en hoe effectief zijn deze instrumenten voor democratische controle door de gemeenteraad?

Aanpak

De RMB heeft gekozen voor een combinatie van documentenanalyse (jaarrekeningen, rekenkamerrapporten, raadsbesluiten, verordeningen en rapportages over 2024 en 2025), interviews met sleutelfunctionarissen (gemeentesecretarissen, raadsgriffiers; in voorkomende gevallen aangevuld met concerncontroller) en een onderlinge vergelijking van de vier gemeenten. De bevindingen werden getoetst aan de wettelijke vereisten van beide artikelen. De onderzoeksperiode loopt van 2024 tot heden. De bevindingen zijn opgenomen in de bijgevoegde Nota van bevindingen, die na ambtelijk wederhoor definitief is vastgesteld.

Afbakening

Artikel 185a Gemeentewet verplicht het college tot rapportage over “de aan het college gerichte voorstellen of aanbevelingen van de rekenkamer”. Over de reikwijdte van deze bepaling bestaat ruimte voor interpretatie. De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers heeft in haar Handreiking Rapportage van de opvolging van de rekenkameraanbevelingen bepaald dat de rapportageplicht geldt voor de door de raad overgenomen - en in voorkomende gevallen geamendeerde - aanbevelingen die betrekking hebben op de verantwoordelijkheid van het college. De rekenkamer hanteert deze interpretatie in dit onderzoek als toetsingskader. Een aanbeveling verkrijgt immers pas een politiek-bestuurlijke status wanneer de raad zich daarover heeft uitgesproken; pas vanaf dat moment ontstaat voor het college een opdracht waarover het zich in een 185a-rapportage moet verantwoorden.

Timing

De timing van het onderzoek is bewust gekozen. Het rapport komt beschikbaar kort na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026, zodat de nieuwgekozen raden de bevindingen, de aanbevelingen en de bestuurlijke reacties direct kunnen benutten bij de start van de bestuursperiode 2026-2030.

Bestuurlijk wederhoor

Het onderzoek bestaat uit twee delen: onderzoek bij de ambtelijke organisatie via de gemeentesecretarissen en onderzoek bij de griffie via de raadsgriffiers. Het Onderzoeksprotocol 2025 van de RMB schrijft voor dat het bestuurlijk wederhoor in dat geval langs twee lijnen verloopt: het college van B&W treedt op als wederhoorpartij voor het onderzoek bij de ambtelijke organisatie, de voorzitter van de gemeenteraad voor het onderzoek bij de griffie. De ontvangen reacties zijn integraal opgenomen in §8; het nawoord van de rekenkamer volgt in §9.

Tijdlijn van het onderzoeksproces

Datum	Stap in het onderzoeksproces
4 december 2025	Onderzoeksopzet gedeeld met de gemeenteraden van de vier RMB-gemeenten.
januari–maart 2026	Uitvoering quickscan: documentstudie en interviews met gemeentesecretarissen en raadsgriffiers.
23 april 2026	Nota van bevindingen aangeboden voor ambtelijk wederhoor; na verwerking van de ontvangen reacties definitief vastgesteld op 26 mei 2026.
26 mei 2026	Bestuurlijke nota aangeboden voor bestuurlijk wederhoor langs twee lijnen: colleges van B&W en voorzitters van de gemeenteraden; reactietermijn tot 30 juni 2026, ruimer dan de drie weken uit het Onderzoeksprotocol in verband met de coalitievorming.
juni–juli 2026	Ontvangst bestuurlijke reacties: Loon op Zand (23 juni), Dongen en Goirle (30 juni), Hilvarenbeek (juli).
28 augustus 2026	Rapport inclusief bestuurlijke reacties en nawoord rekenkamer.

4. Samenvatting: van bevindingen naar conclusies

Als rekenkamer is de RMB eindverantwoordelijk voor de conclusies en aanbevelingen richting de gemeenteraden. Om de gedachtegang van de RMB helder te laten volgen, staan hieronder per wetsartikel eerst de bevindingen in vogelvlucht, gevolgd door de conclusie van de RMB. §5 geeft vervolgens een nadere toelichting op de conclusies.

Artikel 185a Gemeentewet

Bevinding: alleen Dongen kent een jaarlijks integraal overzicht

- **Dongen:** voldoet formeel via een bijlage bij de jaarrekening en een aanvullend memo (juni 2025). De bijlagen bij de jaarrekeningen 2023 en 2024 zijn identiek; veel aanbevelingen zijn nog niet uitgevoerd.
- **Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand:** publiceren geen jaarlijks integraal overzicht. Informatie is verspreid over toezeggingenlijsten, raadsinformatiebrieven, voortgangsrapportages en P&C-documenten. De gemeentesecretarissen hebben toegezegd het overzicht alsnog op te nemen als bijlage bij de jaarrekening 2025.

Conclusie: naleving van artikel 185a is formeel beperkt en realiseert het wettelijk doel onvoldoende

Alleen Dongen voldoet formeel aan de jaarlijkse rapportageverplichting; in Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand ontbreekt een jaarlijks integraal overzicht. Ook waar het overzicht er wel is, blijkt de doelstelling van het wetsartikel — versterking van de doorwerking van rekenkameronderzoek en ondersteuning van de controlerende rol van de raad — niet of ten dele bereikt. De toezeggingen voor de jaarrekening 2025 in de drie andere gemeenten bieden perspectief op formele naleving, maar niet vanzelfsprekend op inhoudelijke doorwerking.

Artikel 213a Gemeentewet

Bevinding: uitvoering als 213a-onderzoek is de uitzondering

- **Dongen:** de verordening uit 2018 is nooit gepubliceerd en daardoor niet in werking; er vinden wel onderzoeken plaats naar doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid, maar deze worden niet als 213a-onderzoek gekwalificeerd. De gemeentesecretaris pleit voor een structurele invulling.
- **Goirle:** voert geen 213a-onderzoek uit; er is geen verordening 213a vastgesteld. De bepalingen over doelmatigheid en doeltreffendheid in de Financiële verordening gemeente Goirle 2023 (art. 22 sub e en f, art. 23 sub i) zien op administratie en organisatie en geven geen invulling aan art. 213a lid 2 Gw. Sturing op doelmatigheid en doeltreffendheid loopt via de P&C-cyclus, managementrapportages en evaluaties. Het college beschouwt 213a als een relatief zwaar instrument.
- **Hilvarenbeek:** verordening 2017 aanwezig; onderzoeken die aansluiten bij de bedoeling worden niet als 213a-onderzoek gekwalificeerd en niet aan raad en rekenkamer kenbaar gemaakt.
- **Loon op Zand:** de regeling voor 213a-onderzoek is opgenomen in de Financiële verordening, die jaarlijks één doeltreffendheids- en één doelmatigheidsonderzoek voorschrijft; uitgevoerd zijn Het Klavier (2022) en prestatieverklaring (2025), in 2023 en 2024 vonden geen 213a-onderzoeken plaats. Onderzoeksopzet en rapport gaan ter kennisname naar raad en rekenkamer; agendering in de raad gebeurt niet automatisch.

Conclusie: artikel 213a komt in drie van de vier gemeenten niet als zodanig tot uitvoering

In één van de vier gemeenten zijn beide bestanddelen van artikel 213a aanwezig: een door de raad vastgestelde en werkende verordening (lid 2) en feitelijke uitvoering van periodiek onderzoek door het college (lid 1). In drie gemeenten ontbreekt het feitelijke 213a-onderzoek, en in twee daarvan ontbreekt ook een werkende verordening. Voor de raad betekent dit dat hij in drie van de vier gemeenten geen toegang heeft tot de aanvullende informatiebron die de wetgever met artikel 213a heeft beoogd.

5. Toelichting op de conclusies van de RMB

Artikel 185a: formele naleving is niet hetzelfde als doorwerking

Alleen Dongen voldoet formeel aan de jaarlijkse rapportageverplichting. Ook waar het overzicht er wel is, blijkt de doelstelling van het wetsartikel niet of ten dele bereikt: het Dongense overzicht 2023 en 2024 was identiek en het aanvullende memo (2025) — dat verder teruggaat dan artikel 185a strikt vereist — laat zien dat een aanzienlijk deel van de aanbevelingen niet of gedeeltelijk is uitgevoerd. De toezeggingen van de gemeentesecretarissen van Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand om het overzicht alsnog op te nemen als bijlage bij de jaarrekening 2025 bieden perspectief op formele naleving, maar niet vanzelfsprekend op inhoudelijke doorwerking.

Artikel 213a: het patroon achter de afzonderlijke scores

Het samenvattend beeld over de vier gemeenten laat zich het beste tonen langs de twee bestanddelen die artikel 213a vraagt: een door de raad vastgestelde en werkende verordening (lid 2), en feitelijke uitvoering van periodiek onderzoek door het college (lid 1). In onderstaande tabel volgt een overzicht per bestanddeel per gemeente.

Gemeente	Werkende verordening 213a aanwezig	Onderzoek door B&W naar doelmatigheid en doeltreffendheid als 213a-onderzoek
Dongen	niet (verordening 2018 niet gepubliceerd)	niet als zodanig
Goirle	niet	niet
Hilvarenbeek	wel (verordening 2017)	niet als zodanig
Loon op Zand	wel (geregeld in Financiële verordening)	wel in 2022 en 2025, niet in 2023 en 2024

Wat opvalt is niet zozeer de afzonderlijke score van elke gemeente — die volgt al uit de bevindingen — maar wel het patroon dat de tabel zichtbaar maakt. In één van de vier gemeenten zijn beide bestanddelen aanwezig; in drie gemeenten ontbreekt het feitelijke 213a-onderzoek, en in twee daarvan ontbreekt ook een werkende verordening.

De aanwezigheid van een verordening blijkt op zichzelf geen garantie voor uitvoering: in Hilvarenbeek geldt sinds 2017 een verordening, maar de onderzoeken die het college uitvoert worden niet als 213a gekwalificeerd en evenmin aan raad en rekenkamer gemeld. Omgekeerd is in Dongen en Goirle wel sprake van onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid via reguliere managementinstrumenten, maar zonder de kennisgevingsroutine die artikel 213a aan de raad verbindt.

Het knelpunt ligt minder in de bereidheid van colleges om naar het eigen handelen te kijken dan in de zichtbaarheid van dat kijken voor de raad: 213a-onderzoek dat niet als zodanig wordt benoemd en niet wordt doorgeleid, bereikt de raad niet en versterkt dus ook zijn controlerende rol niet.

6. Implicaties voor de rol van de gemeenteraad

Beide onderzochte artikelen zijn door de wetgever bedoeld als instrumenten voor de controlerende rol van de raad: artikel 185a om de doorwerking van rekenkameronderzoek zichtbaar en navolgbaar te maken, artikel 213a om de raad — naast de accountantscontrole en het rekenkameronderzoek — een aanvullende informatiebron te bieden over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur.

Voor artikel 185a betekent het ontbreken van een jaarlijks integraal overzicht in drie gemeenten dat de raad de opvolging van rekenkameraanbevelingen alleen kan reconstrueren uit verspreide bronnen: toezeggingenlijsten, raadsinformatiebrieven, voortgangsrapportages en P&C-documenten. Ook waar het overzicht wel bestaat, biedt letterlijke herhaling in opeenvolgende jaren de raad weinig houvast om de voortgang over de jaren heen te volgen.

Voor artikel 213a betekent het samenvattend beeld dat de raad — los van de juridische kwalificatie per gemeente — in drie van de vier gemeenten geen toegang heeft tot de aanvullende informatiebron die de wetgever heeft beoogd, en daarmee aangewezen blijft op rekenkameronderzoek en accountantscontrole als externe informatielijnen. Waar 213a-onderzoek wel wordt uitgevoerd en ter kennisname aan de raad wordt

gezonden (Loon op Zand), gebeurt agendering in de raad niet automatisch; ook aan de raadszijde vraagt de benutting van het instrument dus om een vaste routine.

De timing van dit onderzoek sluit hierop aan: de nieuwgekozen raden kunnen de bevindingen direct benutten bij de start van de bestuursperiode 2026-2030, bijvoorbeeld bij het maken van afspraken met hun college over de invulling van beide artikelen. De aanbevelingen in §7 geven daarvoor concrete aanknopingspunten.

7. Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen en conclusies doet de RMB twee aanbevelingen.

Artikel 185a: doorwerking van rekenkameronderzoek

1. **Aan de colleges: maak van het 185a-overzicht een werkbaar controle-instrument voor de raad.** Voeg vanaf de jaarrekening 2025 in elke RMB-gemeente een gestandaardiseerd, jaarlijks geactualiseerd overzicht toe waarin per door de raad overgenomen of geamendeerde rekenkameraanbeveling is opgenomen: het collegestandpunt, de getroffen of geplande maatregelen, de actuele stand van zaken, een indicatie van de verwachte afronding en — bij niet-opvolging — een gemotiveerde toelichting. Voorkom letterlijke herhaling van het overzicht in opeenvolgende jaren.

Toelichting: zo ontstaat in alle vier de gemeenten een vergelijkbaar en bruikbaar instrument waarmee de raad de doorwerking van rekenkameronderzoek over de jaren heen kan volgen. De toezeggingen die de gemeentesecretarissen hebben gedaan voor de jaarrekening 2025 bieden hiervoor een natuurlijk aanknopingspunt.

Artikel 213a: intern onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid

2. **Aan raad en college: kom tot een werkbare invulling van artikel 213a en zorg voor structurele kennisname door de raad.** Stel — waar nog niet aanwezig of niet in werking — een actuele verordening vast op basis van de VNG-Modelverordening 213a (in Dongen vergt dit ook formele publicatie). Maak daarin afspraken over frequentie, onderwerpkeuze, rapportagevorm en kennisgeving aan raad en rekenkamer. Bouw aan de raadszijde een vaste agenderingsroutine in voor zowel rekenkamerrapporten als 213a-rapporten, bijvoorbeeld als terugkerend agendapunt rond de P&C-cyclus.

Toelichting: hiermee kunnen beide onderzoekslijnen — het externe rekenkameronderzoek en het interne 213a-onderzoek — elkaar versterken in de controlerende rol van de raad, zoals de wetgever heeft beoogd.

8. Bestuurlijke reacties

In het kader van het bestuurlijk wederhoor heeft de RMB de onderstaande bestuurlijke reacties ontvangen.

Gemeente Dongen — college van B&W (30 juni 2026)

Betreft: Bestuurlijke reactie inzake rekenkamerrapport 'Naleving Artikel 185a en 213a Gemeentewet'

Van u ontvingen wij in het kader van het bestuurlijk wederhoor de bestuurlijke nota inzake het onderzoek 'Naleving artikelen 185a en 213a Gemeentewet'. Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw rapport.

De bevindingen uit het rapport bieden waardevolle aanknopingspunten om de kwaliteit van de bestuurlijke sturing, verantwoording en interne reflectie verder te versterken.

Ten aanzien van artikel 185a onderschrijft het college de conclusie dat formeel aan de wettelijke verplichting wordt voldaan door middel van de jaarlijkse bijlage bij de jaarrekening en de aanvullende rapportage via het memo van juni 2025. Tegelijkertijd erkent het college dat er verbetering mogelijk is. Ook constateren wij dat een aantal aanbevelingen nog niet volledig is afgerond. Dit hangt deels samen met de aard en complexiteit van de betreffende aanbevelingen, die meerjarige uitvoering vragen.

Daarbij merkt het college op dat met het overzicht dat in juni 2025 aan de raad is verstrekt reeds invulling is gegeven aan een bredere terugkoppeling dan strikt wettelijk vereist, doordat daarin ook opvolging van onderzoeken van vóór de inwerkingtreding van artikel 185a is opgenomen. Dit neemt niet weg dat verdere verbetering van de bruikbaarheid en zichtbaarheid van de informatie wenselijk is.

Het college neemt daarbij expliciet de aanbeveling over om het 185a-overzicht door te ontwikkelen tot een werkbaar controle-instrument voor de raad. Concreet betekent dit dat vanaf de jaarrekening 2025 wordt gewerkt met een gestandaardiseerd, jaarlijks geactualiseerd overzicht waarin per door de raad overgenomen of geamendeerde aanbeveling wordt gerapporteerd. Daarmee wordt voorkomen dat overzichten in opeenvolgende jaren ongewijzigd blijven.

Met betrekking tot artikel 213a constateert het college dat de huidige situatie niet voldoet aan de bedoeling van de wet. Er is geen actuele verordening die aansluit bovendien bij de actuele inzichten en modelverordeningen. Hoewel er in de praktijk wel onderzoeken plaatsvinden naar doelmatigheid en doeltreffendheid, ontbreekt een formele, herkenbare en structurele invulling van artikel 213a-onderzoeken.

Het college onderschrijft het belang van deze onderzoeken voor het lerend vermogen van de organisatie en de informatiepositie van de gemeenteraad.

Daarbij acht het college het van belang dat de invulling van artikel 213a aansluit bij de omvang van de organisatie en de beschikbare onderzoekscapaciteit. Het doel is niet om een afzonderlijke onderzoekslijn naast bestaande evaluaties en beleidsdoorlichtingen op te tuigen, maar om op een herkenbare en transparante wijze invulling te geven aan de wettelijke bedoeling van artikel 213a.

Het college onderschrijft het belang dat de twee onderzoekslijnen – het externe rekenkameronderzoek en het interne 213a-onderzoek – elkaar versterken en gezamenlijk bijdragen aan een betere bestuurlijke verantwoording en kwaliteitsverbetering. Het college neemt daarom de aanbevelingen ter harte en zal de actualisatie van de verordening en een structurele werkwijze voor artikel 213a-onderzoeken in de planning opnemen voor de huidige bestuursperiode.

Gemeente Goirle — reactie via de concerncontroller (30 juni 2026)

De gemeente Goirle kan zich vinden in de aanbevelingen uit het rapport en neemt deze over.

Naar aanleiding van de aanbevelingen wordt invulling gegeven aan de volgende acties:

- **Overzicht om de voortgang te monitoren.** De gemeente stelt een overzicht op waarin de opvolging van aanbevelingen uit de op grond van artikel 213a uitgevoerde onderzoeken wordt gemonitord. Daarbij wordt aangesloten bij de door de gemeenteraad vastgestelde 213a-rapporten van de afgelopen jaren. De status van de opvolging van de aanbevelingen wordt voor de eerste keer geïnventariseerd bij de actualisatie van de Verordening 213a. Vervolgens wordt de voortgang jaarlijks gerapporteerd als bijlage bij de jaarrekening.
- **Actualisatie van de Verordening 213a.** De Verordening 213a wordt geactualiseerd, zodat deze weer aansluit bij de geldende wet- en regelgeving en de gewenste werkwijze rondom doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken. Het college streeft ernaar de geactualiseerde verordening in het vierde kwartaal van 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen.

Met deze planning geeft het college uitvoering aan de door de Rekenkamercommissie onderschreven aanbevelingen. Vanaf de jaarrekening over 2026 wordt de voortgang vervolgens jaarlijks gerapporteerd.

Gemeente Hilvarenbeek — voorzitter van de gemeenteraad (juli 2026)

Via de raadsgriffier van Hilvarenbeek ontving de RMB het volgende bericht van de voorzitter van de gemeenteraad:

Zowel de nota van de bevindingen als de bestuurlijke nota heb ik bestudeerd.
Beide documenten geven in deze fase geen aanleiding tot opmerkingen.
Met dank aan de rekenkamer voor hun gedegen werk.

Gemeente Loon op Zand — college van B&W (23 juni 2026)

Onderwerp: RMB-onderzoek naleving artikel 185a en 213a gemeentewet bestuurlijke nota

Geachte leden van de rekenkamercommissie,
Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van uw quickscan naar de naleving van de artikelen 185a en 213a van de Gemeentewet. Wij danken u voor dit onderzoek en de heldere bevindingen. Deze bieden waardevolle aanknopingspunten om onze informatievoorziening en het lerend vermogen van onze organisatie verder te versterken.

Algemene reflectie
Wij herkennen het beeld dat binnen onze organisatie relevante informatie en activiteiten aanwezig zijn, maar dat deze nog niet altijd integraal en expliciet zichtbaar worden gemaakt richting de raad. De kracht van beide wetsartikelen ligt juist in het versterken van transparantie en de controlerende rol van de raad, en daarin zien wij ruimte voor verbetering.

Artikel 185a
De Rekenkamer constateert dat in Loon op Zand tot op heden geen integraal jaarlijks overzicht wordt aangeboden, terwijl de informatie wel beschikbaar is in verschillende documenten.
Wij hebben vanaf de jaarrekening 2025 een integraal en gestandaardiseerd overzicht opgenomen van rekenkameraanbevelingen, inclusief stand van zaken, getroffen maatregelen en planning. Dit overzicht wordt jaarlijks geactualiseerd en gericht ingericht als praktisch controle-instrument voor de raad.

Artikel 213a
De Rekenkamer constateert dat Loon op Zand beschikt over een regeling voor 213a-onderzoeken en dat deze ook wordt uitgevoerd. Wij zijn positief over deze basis, maar zien ook ruimte voor verbetering. We zetten in op een meer structurele programmering van 213a-onderzoeken in de organisatie. We plaatsen hierbij wel de kanttekening dat we voor de onderzoeken geen budget hebben en dit in de eigen organisatie uitvoeren. De beschikbare capaciteit is dan ook bepalend voor de uitvoering van de onderzoeken vanuit de regeling.

Vooruitblik
Wij onderschrijven het belang van een goede samenhang tussen rekenkameronderzoek, 213a-onderzoek en de P&C-cyclus. Door deze instrumenten beter op elkaar te laten aansluiten, kan de raad effectiever worden ondersteund in zijn controlerende rol en versterken wij het lerend vermogen van onze organisatie.

Slot
Het college beschouwt dit onderzoek als een waardevolle impuls voor verdere professionalisering. Wij hebben vertrouwen dat de genoemde verbeteringen bijdragen aan meer transparantie, betere sturing en een sterkere samenwerking met de raad.

9. Nawoord rekenkamer

De in het kader van het bestuurlijk wederhoor ontvangen reacties zijn integraal opgenomen in §8. De RMB geeft hieronder een korte duiding van de reacties.

Algemeen

De RMB legt de aanbevelingen ter bevestiging aan de gemeenteraden voor: de colleges onderschrijven ze op hoofdlijnen, zodat het nu aankomt op de uitvoering. De raden kunnen de voortgang concreet volgen via het 185a-overzicht bij de jaarrekening en de aangekondigde actualisatie van de 213a-verordeningen.

De voorzitter van de gemeenteraad van Hilvarenbeek heeft gemeld dat de nota van bevindingen en de bestuurlijke nota in deze fase geen aanleiding geven tot opmerkingen. De reactie bevat geen inhoudelijke beschouwing of concrete uitvoeringsafspraken.

De raden kunnen hun college vragen om een concrete termijn waar die in de bestuurlijke reactie nog ontbreekt.

Aanbeveling 1 (artikel 185a)

Dongen en Loon op Zand bevestigen dat vanaf de jaarrekening 2025 wordt gewerkt met een gestandaardiseerd, jaarlijks geactualiseerd overzicht van rekenkamer-aanbevelingen; Loon op Zand meldt dit overzicht inmiddels te hebben opgenomen.

De bestuurlijke reactie van Goirle bevat een concrete toezegging over 213a, maar geen concrete uitwerking van de 185a-aanbeveling. De RMB gaat ervan uit dat het 185a-overzicht van rekenkameraanbevelingen bij de jaarrekening wordt gevoegd.

Aanbeveling 2 (artikel 213a)

In de bestuurlijke reacties wordt een actualisatie of versterking van de 213a-praktijk aangekondigd, zij het met een verschillende mate van concreetheid.

Goirle is het meest concreet: actualisatie van de Verordening 213a ter besluitvorming in het vierde kwartaal van 2026 en jaarlijkse voortgangsrapportage vanaf de jaarrekening 2026.

Dongen plaatst de actualisatie van de verordening en een structurele werkwijze in de planning voor de huidige bestuursperiode, zonder nadere termijn.

Loon op Zand zet in op een meer structurele programmering, met de kanttekening dat de beschikbare capaciteit bepalend is voor de uitvoering. De RMB merkt hierbij op dat de wettelijke verplichting van artikel 213a als zodanig niet afhankelijk is van beschikbaar budget; wel kunnen omvang, frequentie en diepgang van de onderzoeken op de beschikbare capaciteit worden afgestemd.

Bijlage: Nota van bevindingen

De Nota van bevindingen van de quickscan naar de naleving van de artikelen 185a en 213a Gemeentewet is separaat bijgevoegd.